

DIMENSIUNEA ȘI CERINȚELE ECOLOGICE ALE SPAȚIULUI PERIURBAN BUCUREȘTI

Cătălin Răzvan DOBREA¹,
Cristina DIMA²,
Gabriel NĂSTASE³

Abstract: *The paper focuses on the topic of urban sprawl and critically discusses several policy tools that can be used by municipal governments in order to contain it. From the first decades of the twentieth century onwards the world is emerging the trend towards the formation of more and more extensive metropolitan areas within the to which existing urban centers lose their position as the main actors in terms of economic and social development and new suburban communities develop in predominantly rural / agricultural areas according to a relatively uniform but deficient model in terms of their ability to provide vital functions (leisure / art / culture, possibilities of interaction between community members, easy access to shopping centers, etc.) Peri-urban development is a relatively recent phenomenon in Romania, which has so far been ignored by both literature and practitioners.*

Key words: *ecological, periurban space, strategies, socio-economic dimension*

JEL CLASIFICATION: *R11, R58*

1. INTRODUCERE

În prezent, orașele se extind cu rapiditate, micșorând timpul și distanțele dintre ele. Acest fapt se datorează migrației populației urbane către teritoriile din proximitatea orașelor, mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic, social și cultural, dar care se bucură de un cadru natural [Dociu M., 2011, pag.54].

Datorită creșterii populației și a teritoriului, dezvoltării activităților economice și de altă natură, marile orașe înglobează, treptat, așezările din jur, inclusiv alte orașe, formând mari concentrări urbane. În acest context, se utilizează tot mai des conceptul de spațiu periurban.

Acesta se referă la spațiul aflat în imediata apropiere a unui oraș și care este în administrarea autorităților localității urbane [Alpopi C., Dociu M., 2014, pag.347]. Orașul își exercită influența asupra regiunii periurbane pe arii de dimensiuni diferite și cu intensități diferite, în funcție de mărimea sa și de activitățile pe care le concentrează, dar mai ales în funcție de distanța față de aceasta.

Prezentul studiu are drept obiectiv prezentarea analizarea dimensiunii economice și ecologice a spațiului periurban București, întrucât există încă multe aspecte care trebuie rezolvate în cazul acestuia, începând cu infrastructura de toate tipurile și mergând până la aspectele legate de mediu și de potențialul turistic.

2. Dimensiunea socio-economică și cerințe ecologice ale spațiului periurban București

2.1. Spațiul periurban București

2.2.1. Caracteristicile teritoriului

Teritoriul administrativ al zonei periurbane București este situat în sud-estul țării, cuprinzând în interiorul său, sub forma unei enclave, teritoriul administrativ al Capitalei.

Teritoriul județului se suprapune peste părți din Câmpia Vlăsiei: Câmpia Snagovului, Câmpia Moviliței, Câmpia Bucureștiului, Câmpia Călnăului și Lunca Argeș-Sabar.

Rețeaua hidrografică aparține în cea mai mare parte bazinelor Ialomiței și Argeșului, bazinul hidrografic al Mostiștei fiind prezent numai prin partea sa superioară.

Alimentarea cu apă în sistem centralizat se face în 24 comune. Din acestea, în 3 comune sistemul nu funcționează și anume Cernica, Găneasa, Moara Vlăsiei. Distribuția apei potabile, în toate localitățile beneficiare

¹ Prof.univ.dr., ASE București, razvan.dobrea@man.ase.ro

² Drd., ASE București, dima.cristina5@gmail.com

³ Conf. univ. dr., ASE București, gabriel.i.nastase.2013@gmail.com

ale sistemului, se face numai în zona centrală. Printre principalele probleme pe care le pune alimentarea cu apă în actualul sistem se pot aminti: numărul mare de locuitori care nu beneficiază de alimentare cu apă centralizată și regimul de exploatare al sistemului de apă funcționează cu intermitențe [Lașcu L., 2013, pag.587].

2.2.2. Caracteristici demografice și sociale

Populația totală a zonei periurbane București este de 425.100 locuitori - conform Direcției Județene de Statistică Ilfov la data de 01. 01. 2016. Pe sexe: din totalul de 425.100 locuitori, 204.048 (48%) erau de sex masculin, iar 221.052 (52%) erau de sex feminin.

Pe medii (urban, rural): din cei 425.100 locuitori, 178.542 locuitori, reprezentând 42% locuiau în mediul urban, iar 246.558 locuitori, reprezentând 58% din totalul populației, în mediul rural

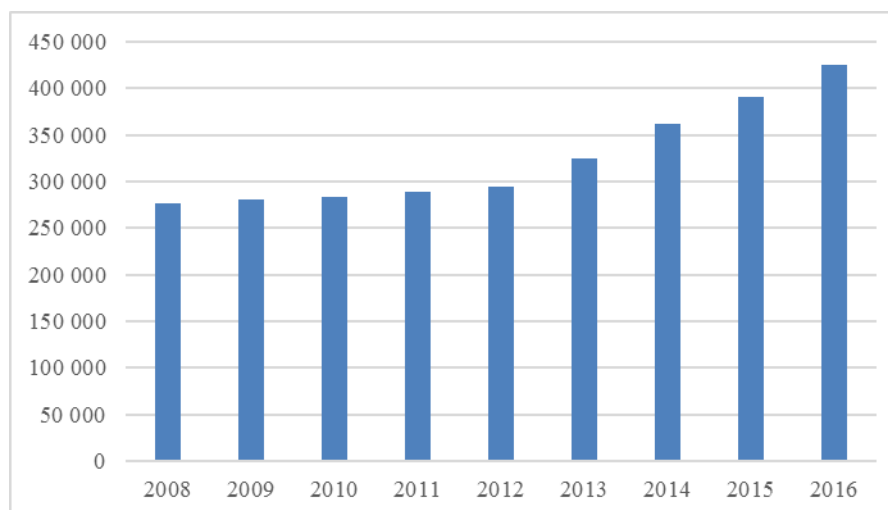
Tabel 1. Populația zonei periurbane București pe sexe, 2008-2016

Anii	Total			Loc./km ²
	Ambele sexe	Masc.	Fem.	
2008	276.864	134.917	141.947	174,9
2009	280.037	136.526	143.511	176,9
2010	283.409	137.973	145.436	179,0
2011	288.296	140.278	148.018	182,1
2012	294.094	143.084	151.010	188,9
2013	324.044	158.121	165.923	194,1
2014	362.316	172.018	190.298	201,3
2015	391.007	186.713	204.294	208,5
2016	425.100	204.048	221.052	215,6

Sursa: INNSE

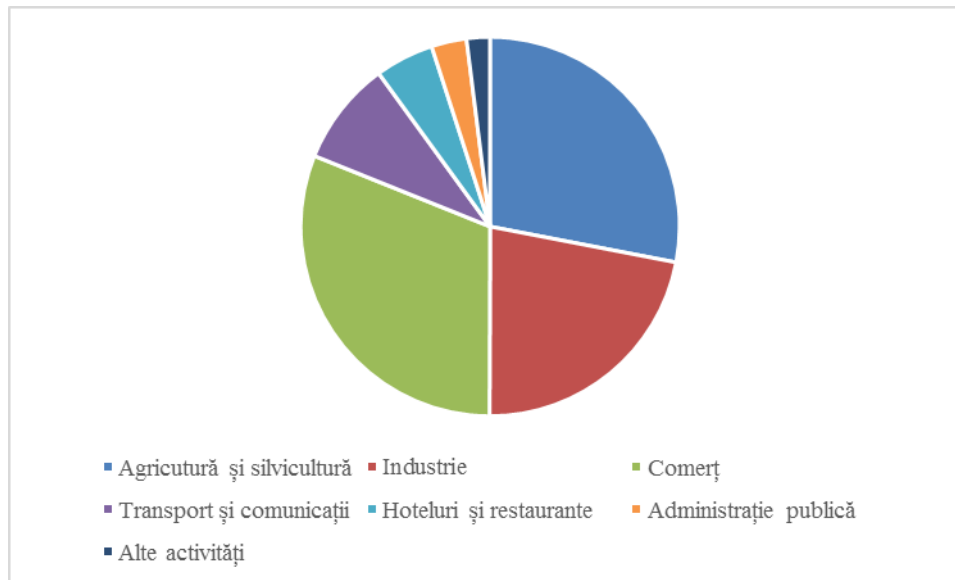
Comparativ cu densitatea populației la nivel național, cea a populației zonei periurbane București este mult mai mare. Se înregistrează o densitate medie a populației de 189,6 loc./km², valoare aproape dublă față de media pe România de 91 loc./km². Există comune cu o densitate foarte mică: Petrăchioaia- 48,2 loc./km², Nuci- 61,5 loc./km², și comune cu o densitate la nivelul celei din urban sau chiar mai mare: Voluntari - 797,5 loc./km² și Chitila - 1154,3 loc./km².

Figura 1. Evoluția populației zonei periurbane București între 2008-2016

Sursa: INSSE

Figura 2. Structura pe activități a populației zonei periurbane București în 2016

Sursa: INSSE

În zona periurbană București, situația ocupării forței de muncă în mediul rural este, în general, mai dificilă decât în mediul urban. Majoritatea populației ocupate din mediul rural desfasoară fie activități agricole, fie în sectorul public (educație, ocrotirea sănătății, cultură, asistență socială), dar cu o pondere destul de modestă în structura ocupării din mediul rural.

2.2.3. Caracteristici ecologice

Zonele naturale valoroase care necesită protecție constituie un deziderat de importanță vitală pentru păstrarea echilibrului ecologic pe teritoriul zonei periurbane București, dar și pe o arie mult mai mare. Zonele naturale prin frumusețea peisajului, dar și pentru valoarea lor științifică constituie și un potențial valoros pentru dezvoltarea turismului. Protecția și conservarea naturii precum și menținerea echilibrului ecologic al acestora reprezintă unul din principiile importante ale dezvoltării durabile.

Fondul forestier al zonei periurbane București cu componentele sale principale (pădurea, vegetația forestieră de pe terenurile situate în afara pădurii, și fondul cinegetic) reprezintă una din resursele naturale importante [Buzoianu O., 2017, pag.96].

Principala sursă generatoare de noxe atmosferice sunt localitățile limitrofe Capitalei, care concentrează o mare diversitate de activități. Sursele de poluare ale atmosferei sunt surse fixe situate pe marile platformelor industriale, dar și din Capitală, precum și surse mobile, respectiv autovehicule, înscrise în circulația rutieră în special de-a lungul marilor artere.

Poluarea și degradarea solului este cauzată în principal de următoarele activități: depuneri uscate și umede din atmosferă, deversări de nămoluri, și ape uzate pe terenuri agricole sau de altă natură, depozitarea neadecvată de deșeuri și reziduuri menajere și industriale pe terenuri neamenajate corespunzător, chimizarea în exces a unor terenuri și culturi agricole, practică mai ales înainte de anul 1989, dar cu remaneță în sol, exploatarea de balast, argile, petrol și gaze naturale [Popa, I., Popa, A., 2010, pag.274].

Gestionarea deșeurilor este o problemă complexă și departe de a fi rezolvată conform exigențelor de mediu din Uniunea Europeană. Acutizarea problematicei deșeurilor, cu referire în special la deșeurile orașenești menajere, este generată de creșterea semnificativă a cantității acestora, acumulării în cantități mari pe o perioadă

lungă de timp și depozitării lor inadecvate, precum și de modul defectuos în care sunt soluționate în prezent diferitele etape de procesare a deșeurilor.

Pentru localitățile din zona periurbană București, la nivelul anului 2016 nu exista un sistem unitar de gestiune eficientă a deșeurilor menajere și industriale. Rezolvarea situației se face în majoritatea cazurilor la nivel local iar pentru unele localități prin folosirea amplasamentelor din București. Principalele componente fizice ale deșeurilor menajere în această regiune sunt: metale, hârtie, carton, materiale plastice, cauciuc, textile, sticlă, moloz, paie, cenușă, pământ, etc.

Pe teritoriului zonei periurbane București există un număr de 46 de depozite menajere a căror suprafață însumată este de circa 71,5 ha. Există două depozite ecologice pe teritoriul comunelor Glina și Vidra, care preiau deșeurile colectate de pe teritoriul municipiului București și care au autorizație de mediu. Majoritatea deșeurilor provin din activități cu caracter industrial - 890.952 tone, din care cca 81.700 tone au fost deșeuri periculoase.

3. Măsuri propuse pentru dezvoltarea spațiului periurban București

Dezvoltarea sustenabilă a spațiului periurban București reprezintă un obiectiv de notorietate, intrucât poate genera beneficii în toate domeniile pe termen lung. Există o serie de probleme pe care le putem observa cu ușurință, însă pe baza unui management sustenabil acestea se pot eradica. În cele ce urmează se vor identifica principalele măsuri propuse în vederea creării unui cadru eficient de evoluție pozitivă a spațiului periruban.

- Acordarea mai multor facilități financiare persoanelor care doresc să-și deschidă afaceri în zonă;
- Realizarea de programe pentru crearea de locuri de muncă prin facilități acordate angajatorilor, subvenționarea locurilor de muncă, acordarea de credite în condiții avantajoase, suport financiar pentru începerea unei activități pe cont propriu;
- Creșterea gradului de accesare a fondurilor structurale prin simplificarea și eficientizarea mecanismelor de finanțare a proiectelor; Îmbunătățirea infrastructurii rutiere, astfel încât să se stimuleze migrația populației către rural
- Reducerea birocrăției și a implicării politicului în sfera administrativului;
- Creșterea producției de produse bio și organice, foarte căutate în ultima perioadă de populația urbană, ceea ce ar duce la creșterea exporturilor către oraș;
- Creșterea dimensiunii exploatațiilor agricole, promovarea formelor asociative sau de cooperare în exploatarea terenurilor și/sau la prelucrarea produselor agricole; Îmbunătățirea calității învățământului;
- Educarea publicului pentru înțelegerea necesității conservării diversității biologice și utilizării durabile a componentelor sale.;
- Dezvoltarea managementului deșeurilor;
- Dezvoltarea turismului ecologic și atragerea de fonduri pentru conservarea și restaurarea monumentelor;
- Realizarea de amenajări pentru petrecerea timpului liber în cadrul pădurilor , pe marginea lacurilor sau altor spații naturale;
- Crearea unor sisteme de colectare și distribuție a producției agricole; Îmbunătățirea rețelelor de comunicații;
- Reducerea emisiilor de poluanți și modernizarea și adoptarea unor tehnologii nepoluate;
- Realizarea unor stații de epurare a apelor uzate închiderea depozitelor de deșeuri neamenajate și reconstrucția ecologică a terenurilor ocupate de acestea.;
- Elaborarea unor studii de oportunitate privind reabilitarea tehnică a lucrărilor de irigații; Realizarea colectării selective a deșeurilor urbane în toate localitățile și extinderea serviciilor de salubritate la nivelul tuturor comunităților;
- Dezvoltarea și diversificarea serviciilor publice oferite cetățenilor;

4. CONCLUZII

Datorită creșterii populației și a teritoriului, dezvoltării activităților economice și de altă natură, marile orașe înglobează, treptat, așezările din jur, inclusiv alte orașe, formând mari concentrări urbane.

Orașul își exercită influența asupra regiunii periurbane pe arii de dimensiuni diferite și cu intensități diferite, în funcție de mărimea sa și de activitățile pe care le concentrează, dar mai ales în funcție de distanța față

de aceasta. Este și cazul spațiului periurban din jurul orașului București. Acesta este influențat de vecinătatea cu capitala, atât pozitiv, cât și negativ.

Ca influență pozitivă putem menționa faptul că orașul reprezintă o piață de desfacere pentru produsele obținute în periurban și un centru de formare pentru locuitorii celui din urmă.

Mai mult, distanța redusă față de acesta face să crească numărul investițiilor și numărul populației. În primul caz, atracția este cauzată de spațiul mai extins, prețul mai redus al terenului și costul mai mic al forței de muncă. În cea de-a doua situație este vorba despre dorința de a fi mai aproape de natură, de a duce o viață mai sănătoasă, într-un mediu mai puțin poluant sau pur și simplu de prețurile mai reduse ale terenurilor și unităților locative. Sunt încă multe aspecte care trebuiesc rezolvate în cazul spațiului periurban București, începând cu infrastructura de toate tipurile și mergând până la aspectele legate de mediu și de potențialul turistic.

În final este necesar să amintim că fenomenul de periurbanizare este din ce în ce mai dezvoltat și trebuie tratat ca un tip de spațiu distinct. Prin urmare, autoritățile trebuie să facă diferența între acesta și spațiul urban sau rural și să elaboreze planuri de dezvoltare regională diferențiate.

BIBLIOGRAFIE:

1. Alpopi C., Docu M., (2014), *Urban management- a request of sustainable development*, [Vol. 15, S1](#). Supplement of Quality-Access to Success, pag.347
2. Bran, F., Cândeș, M. & Cimpoeru, I., (2006), *Organizarea, amenajarea și dezvoltarea durabilă a spațiului geografic*, Editura Universitară, București
3. Buzoianu O., (2017), *Forest planning peri-around Bucharest*, [Supplement of Quality-Access to Success, Vol. 18, S2](#), pag.96
4. Cavailhès J., Peeters D., Sékeris E., Thisse J. F., (2004), *The periurban city: why to live between the suburbs and the countryside*, Regional Science and Urban Economics, nr. 3
5. Cocean, P., (2007), *Amenajarea teritoriilor periurbane. Studiu de caz: Zona periurbană Brăila*, editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
6. Docu M., (2011), *Urbanization and Green Cities in the transition to a green economy*, Supplement of Quality-Access to Success, vol. 2, S1, pag.54
7. Jiaming L., Run W., Tian C., (2010), *Factors of spatial distribution of recreation areas in peri-urban Beijing*, [Journal of Geographical Sciences](#)
8. Lascu L., (2013), *Sustainable development and the urban identity of Bucharest historic center*, [Supplement of Quality-Access to Success, vol. 14, S1](#), pag.587
9. Low Choy D., Sutherland C., (2010), *A changing peri-urban demographic landscape*, Australian Planner, nr. 45
10. Popa, I., Popa, A., (2010), *The integration of the ecological principles in the economy*, Supplement of Quality-Access to Success, vol 1, S1 pag.274